

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Yttrande

1 (4)

Datum
2022-03-23

Ärendebeteckning
209-7539-2022

Regeringskansliet
Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: fi.fma.b@regeringskansliet.se

Samverkan mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Er beteckning: Fi2022/00740

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (Länsstyrelsen) har beretts möjlighet att lämna synpunkter på utkastet till lagrådsremiss – Samverkan mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Detta yttrande är utarbetat i samverkan med länsstyrelserna i Stockholms län och Skåne län.

Sammanfattning

Länsstyrelsen yttrar sig över kapitel 6 som avser samverkan mot penningtvätt eller finansiering av terrorism, kapitel 8 som avser informationsutbyte mellan verksamhetsutövare utanför samverkan, kapitel 10 som avser tillsyn, kapitel 11 som avser Bolagsverkets register över verkliga huvudmän, kapitel 12 som avser ikraftträdande samt kapitel 13 som avser konsekvensanalys.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till de avgränsningar och kompletteringar till utredningens förslag som föreslås i utkastet till lagrådsremiss. Länsstyrelsen anser dock att det finns behov av ytterligare överväganden avseende det förslag som rör länsstyrelsernas tillsyn över vissa verksamhetsutövare vad avser periodisk rapportering. Länsstyrelsen instämmer inte heller i utkastets bedömning att kostnaderna som uppstår för Länsstyrelsen i och med förslaget om periodisk rapportering kan hanteras inom befintlig anslagsram. Länsstyrelsen har inte yttrat sig i de delar av utkastet som inte förändrar de bedömningar som tidigare gjorts i betänkandet Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (SOU 2021:42). I de delar där hänvisning görs till vad Länsstyrelsen tidigare gett uttryck för avses Länsstyrelsens remissvar avseende betänkandet SOU 2021:42.

Kapitel 6 Samverkan mot penningtvätt eller finansiering av terrorism

6.1 Myndigheter och verksamhetsutövare bör få utbyta information med varandra i samverkan

Länsstyrelsen instämmer i utkastets bedömning att den förslagna modellen för samverkan bör benämnas ”samverkan mot penningtvätt

eller finansiering av terrorism”. Detta för att undvika förväxling med den samverkan som lagen om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet (2016:774) är tillämplig på.

6.2 Ändamål för och deltagare i samverkan

Länsstyrelsen tillstyrker utkastets förslag att omformulera ändamålet med samverkan på så sätt att samverkan får ske för att förebygga, förhindra eller upptäcka penningtvätt eller finansiering av terrorism. Länsstyrelsen tillstyrker även den begränsning av möjliga deltagare i samverkan genom angivande direkt i lag som föreslås i utkastet. Genom begränsningen har de farhågor som Länsstyrelsen tidigare gett uttryck för beaktats på ett tillräckligt sätt.

Länsstyrelsen har inga invändningar mot att medlemmar i Samordningsfunktionen mot penningtvätt och finansiering av terrorism som inte utövar tillsyn enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller har brottsförebyggande uppgifter inte ska få delta i samverkan.

Länsstyrelsen ser positivt på att bestämmelserna planeras att följas upp och utvärderas efter tre år.

6.3 Förutsättningar för samverkan

Länsstyrelsen tillstyrker utkastets förslag att omformulera förutsättningarna för samverkan så att det inte finns möjlighet att fatta ett beslut om samverkan om det finns ”särskilda skäl” och att det framgår av penningtvättslagen att samverkan enbart ska få ske om detta framstår såsom proportionerligt. Länsstyrelsens tidigare farhåga kring oklarheten av begreppet ”särskilda skäl” har därmed beaktats på ett tillräckligt sätt.

6.4 Uppgiftsskyldighet och sekretess

Länsstyrelsen tillstyrker utkastets förslag. Länsstyrelsen har tidigare gett uttryck för en oro kring att alla aktörer som kan tänkas delta i en samverkan inte har möjlighet att göra de intresseavvägningar som skulle krävas. Genom den föreslagna begränsningen av de verksamhetsutövare som har möjlighet att delta i en samverkan anser Länsstyrelsen att denna farhåga nu har beaktats på ett tillräckligt sätt.

6.5 Beslut om samverkan

Länsstyrelsen tillstyrker utkastets förslag om tillägg avseende formerna för samverkan. I och med förslaget anser Länsstyrelsen att de synpunkter som myndigheten tidigare gett uttryck för kring möjlighet att avsluta samverkan i förtid har beaktats. Om deltagandet av verksamhetsutövare i samverkan begränsas till kreditinstitut anser Länsstyrelsen vidare att det inte heller finns samma anledning att

begränsa möjligheten att initiera en samverkan som Länsstyrelsen tidigare gett uttryck för.

6.6 Tystnadsplikt

Länsstyrelsen tillstyrker utkastets förslag att införa en generell tystnadsplikt avseende all information som lämnas inom ramen för en samverkan. Länsstyrelsen delar utkastets uppfattning att en ordning där förbehåll är främsta garant för skyddet av känsliga uppgifter riskerar att bli tungrodd. En generell tystnadsplikt blir också lättare för enskilda att tillämpa vilket Länsstyrelsen tidigare uttryckt oro kring.

6.7 En kontaktpunkt för samverkan

Länsstyrelsen har inga synpunkter på utkastets förslag att Polismyndigheten bör vara kontaktpunkt för samverkan.

Kapitel 8 Informationsutbyte mellan verksamhetsutövare utanför samverkan

Länsstyrelsen har inget att invända mot utkastets bedömning att möjligheterna för verksamhetsutövare att utbyta uppgifter och information inte bör utvidgas.

Kapitel 10 Tillsyn

10.2 Länsstyrelsernas tillsyn över vissa verksamhetsutövare

Länsstyrelsen tillstyrker utkastets förändringar i de förslag som utredningen lagt fram. Liksom tidigare anförts anser Länsstyrelsen att en lämplighetsprövning som tar sikte på verkliga huvudmän i stället för kvalificerat innehav skulle innebära en sådan stärkt åtgärd mot penningtvätt och finansiering av terrorism som utredningen velat åstadkomma.

Vad gäller de skäl som anförts i utkastet avseende införandet av en möjlighet till periodisk rapportering för de verksamhetsutövare som står under länsstyrelsernas tillsyn konstaterar Länsstyrelsen följande. Utkastet har inte tagit ställning till det som Länsstyrelsen tidigare framfört angående vikten av att det till rapporteringsskyldigheten kopplas en reell möjlighet för Länsstyrelsen att agera mot de verksamhetsutövare som inte efterkommer denna skyldighet.

Såsom tidigare angetts har Länsstyrelsen visserligen redan idag vissa verktyg, såsom viten och förelägganden om att upphöra med verksamheten, att tillgå gentemot verksamhetsutövare som inte följer ett föreläggande om att lämna de upplysningar och ge tillgång till de handlingar som behövs för tillsynen. Dessa verktyg är dock inte anpassade för hantering av en större mängd ärenden. Med beaktande av tidigare erfarenheter befarar Länsstyrelsen att så kan bli fallet här. Såsom anges i utkastet finns det cirka 15 000 verksamhetsutövare som

faller under länsstyrelsernas tillsyn. Även om det endast skulle röra sig om en mycket liten andel av verksamhetsutövarna som inte fullgjorde sin rapporteringsskyldighet innebär detta en betydande mängd som behöver hanteras manuellt. Eftersom uppgifterna, vid en sådan rapporteringsskyldighet, är tänkta att användas inom ramen för bland annat riskklassificering av verksamhetsutövarna är det rimligt att anta att ett bortfall av information från verksamhetsutövare skulle få en betydande påverkan på resultatet av riskklassificeringen.

Länsstyrelsen ser inte att myndigheten, med de verktyg som finns att tillgå i nuläget, skulle ha en reell möjlighet att kräva in information från de verksamhetsutövare som inte efterkommer rapporteringsskyldigheten på egen hand. Länsstyrelsen har inte heller effektiva sanktionsmedel i denna del. Länsstyrelsen efterfrågar därför en översyn av verktyg och sanktionsmedel som länsstyrelserna kan använda då verksamhetsutövare inte efterkommer sin rapporteringsskyldighet.

Kapitel 11 Bolagsverkets register över verkliga huvudmän

Länsstyrelsen har inget att invända mot de skäl som anges i utkastet för att begränsa de förslag som utredningen lagt fram avseende Bolagsverkets register över verkliga huvudmän. Länsstyrelsen anser att även det förslag som anges i utkastet kommer att verka kvalitetshöjande för registret.

Kapitel 12 Ikraftträdande

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag avseende ikraftträdande. Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att det inte behövs några övergångsbestämmelser.

Kapitel 13 Konsekvensanalys

Länsstyrelsen instämmer inte i utkastets bedömning att kostnaderna som uppstår för Länsstyrelsen i och med förslaget om periodisk rapportering kan hanteras inom befintlig anslagsram. Länsstyrelserna har en pågående förstudie inför utvecklingen av ett system för att hantera den periodiska rapporteringen som även inkluderar verktyg för ett riskbaserat urval i syfte att effektivisera tillsynen. Kostnaden för systemet beräknas inte kunna hanteras inom befintlig anslagsram.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tf länsöverdirektören Magnus Peterson med länsjuristen Ann-Charlotte Broman som föredragande. I den slutliga handläggningen har också funktionschefen Helena Schultz medverkat.